

[Elisabeth Bruun Olesen]

det, at arbejdsgiveren blot kan give en hvilken som helst undskyldning for ikke at ville ansætte kvinder, så er det i orden. Det er især svært for kvinder inden for mandefag at få job, når de bliver udlærte svende. Når kvinderne søger de her job, er der ikke nogen at få, selv om der så måske dagen efter eller samme dag tages mandlige svende ind. Nogle af dem nægter det overhovedet.

Kofod-Svendsen (KrF):

Kristeligt folkeparti kan tilslutte sig dette forslag. Forslaget er jo reelt en præcisering af, hvad der allerede står i loven. Forslaget skal sikre, at der ikke sker forskelsbehandling af kvinder og mænd. Mit parti kan tilslutte sig, at der sker denne ligebehandling af kvinder og mænd med hensyn til beskæftigelse.

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

Jeg vil gerne takke ordførerne for de mange positive bemærkninger, der er faldet, således at der synes at være et meget bredt flertal for, at dette lovforslag kan gennemføres – lige så bredt et flertal, som der var ved behandlingen af ferieloven. Jeg kunne måske have et indre ønske om, at man var startet i dag med at behandle ferieloven og ligebehandlingsloven, så havde man måske fået et andet forløb af drøftelserne omkring arbejdstiden.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 2:

Forslag til folketingsbeslutning om en frivillig sabbatordning.

Af Tommy Dinesen (SF) m.fl.
(Fremsat 8/2 84).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

Det foreliggende forslag er en uændret genfremsættelse af det forslag, der blev drøftet i folketinget den 25. maj 1983. Forslaget indebærer en frivillig sabbatordning, efter hvilken en lønmodtager har ret til frihed i op til et år, dog kun én gang hvert syvende år, med gældende arbejdsløshedsdagpengesats.

Som jeg sagde under behandlingen af forslaget sidste år, og som jeg netop har givet udtryk for i debatten om regeringens redegørelse om arbejdstidspolitik, skal spørgsmålet om regulering af lønmodtagernes løn og arbejdsvilkår klares af arbejdsmarkedets parter selv og ikke gøres til genstand for lovregulering.

Det fremgår endvidere af forslaget, at det offentlige skal finansiere en sådan sabbatordning, idet lønmodtagerne i friåret skal modtage arbejdsløshedsdagpenge. Efter min opfattelse er det fuldstændig udelukket, at det offentlige kan gå ind i en finansiering af en sådan sabbatordning. I det omfang et spørgsmål om lønkomensation for en kortere eller længere orlovsperiode kan afgøres ved forhandling mellem arbejdsmarkedets parter, er det selvfølgelig en helt anden sag.

Regeringen har således hverken af principielle eller økonomiske årsager sympati for det foreliggende beslutningsforslag, der lægger op til en offentligt finansieret lovgivning om en frivillig sabbatordning.

Regeringen må også tage afstand fra de dele af forslaget, der opererer med en pligt for arbejdsgiveren til genbesættelse af en stilling, der bliver ledig, ligesom regeringen ikke finder, at der bør indføres en lovmæssig pligt for en arbejdsgiver til at genansætte en lønmodtager, der har benyttet sig af en så langvarig orlovsordning, som der her er tale om.

I det hele taget er regeringen fortsat betænkelig ved langvarige orlovsordninger og fortrinsrettigheder, der hindrer en rimelig mobilitet på arbejdsmarkedet og lægger en række praktiske og administrative byrder på

[Arbejdsministeren]

den enkelte arbejdsgiver. Hovedsagen for regeringen er, at spørgsmålet om en orlovsordning af kortere eller længere varighed er en sag, der efter vores opfattelse bør klares af arbejdsmarkedets parter. Det giver de bedste resultater, og det giver de bedste løsningsbåde for lønmodtagerne og for virksomhederne. Og på dette grundlag må regeringen afvise forslaget.

Jytte Andersen (S):

Vi er, i modsætning til arbejdsministeren, i den socialdemokratiske gruppe positivt stemt over for dette forslag. Vi mener, at arbejdsløsheden har taget et uhyggeligt omfang, og der er ikke meget, der tyder på, at vi inden for bare en overskuelig årrække kan få fjernet arbejdsløsheden, så der er ingen tvivl for os om, at vi er nødt til at gå både nye og gamle veje i bekæmpelsen af arbejdsløshedsproblemet.

Vi har selv i socialdemokratiet fremlagt det mest konstruktive og mest konkrete forslag til at løse beskæftigelseskrisen, nemlig i vores forslag om den solidariske vej, hvor vi på den ene side lægger vægt på øgede investeringer og øget produktion og bedre konkurrenceevne og på den anden side over en årrække lægger vægt på en nedsat arbejdstid. Det finder vi faktisk er et af de væsentligste bidrag til at løse arbejdsløsheds-krisen.

Der er som sagt ingen tvivl om, at vi også bliver nødt til at gå nogle nye veje, altså anvende nogle andre elementer i en beskæftigelsespolitik eller en arbejdstidspolitik, eller hvad vi nu kan kalde det, nemlig ferispørgsmål, spørgsmål om afspadsering af overarbejde osv., længere barselorlov, en tidligere tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet og også spørgsmålet om en eller anden form for sabbatordning.

Jeg vil ikke lægge skjul på, at vi i den socialdemokratiske gruppe finder, at der naturligvis er tale om en prioritering blandt de forskellige ordninger, jeg har nævnt. Spørgsmålet om betalt frihed til uddannelse, som giver et bidrag til løsning af beskæftigelses-krisen og samtidig giver et bidrag til at få udjævnet uddannelseskloften, har faktisk en noget højere prioritet hos os end sabbatordningen.

Som sagt mener vi, at det er et godt forslag, som SF skal have tak for. Vi kan gen-

kende mange af de elementer i det, som vi også lægger vægt på, bl.a. at det er en frivillig ordning, at lønmodtageren selv kan vælge, om han eller hun vil gå ind i ordningen, at man har ret til at komme tilbage til sin arbejdsplads, at man har de samme overenskomstmæssige rettigheder, også under friheden, og, naturligvis ikke uvæsentligt for lønmodtageren, at man har ret til at få en rimelig lønkomensation under friheden.

Under udvalgsarbejdet skal vi nok have undersøgt, på hvilken måde man kan sikre, at også de svageste grupper på arbejdsmarkedet tør gøre brug af en eventuel sabbatordning. Jeg har den opfattelse, at en specialarbejder eller en kvindelig fabrikarbejder skal ruste sig meget i sit mod for at gøre brug af denne ordning, fordi han eller hun nok vil stå meget svagt med hensyn til at komme ind på arbejdsmarkedet igen. Derfor kan man godt diskutere, om denne ordning ikke i højere grad er et tilbud til de mere velstillede grupper på arbejdsmarkedet, end den reelt er et tilbud til de svagere grupper på arbejdsmarkedet, men jeg synes, at det hører udvalgsarbejdet til.

Vi går som sagt positivt ind i udvalgsarbejdet ud fra den betragtning, at vi er nødt til at gå nye veje, vi er nødt til at vurdere alle muligheder for at få flere aktivt ind på arbejdsmarkedet, så positiv tilslutning fra vores side.

Connie Hedegaard (KF):

Det er bemærkelsesværdigt, at partier, der ikke tit nok kan fremhæve arbejdsmarkedets parter suverænitets vedrørende løn- og arbejdsvilkår, ind imellem præsenterer folketinget for forslag, som vil gribe afgørende ind i denne suverænitets. Faktisk er det ikke mere end en time siden, at fru Lilli Gyldenkilde her fra talerstolen bedyrede, at SF da ikke kunne drømme om at lovgive om arbejdstidsspørgsmål, og nu behandler vi altså et SF-forslag om en frivillig sabbatordning.

Som med hensyn til de øvrige arbejdstidsspørgsmål mener det konservative folkeparti, at spørgsmål vedrørende sabbatordninger ikke er noget, vi skal blande os i herfra via lovgivningsinitiativer. I modsætning til forslagsstillerne har vi tillid til, at arbejdsmarkedets parter selv vil kunne forhandle sig frem til resultater på dette område. Vi må derfor

[Connie Hedegaard]

af for os vigtige principielle grunde afvise forslaget.

Men selv på forslaget's egne præmisser mener vi det er problematisk. Bl.a. mener vi, at det vil have en række uoverskuelige konsekvenser at pålægge arbejdsgivere direkte pligt til at genbesætte en stilling, når en medarbejder tager sig en sabbatperiode, samtidig med at nøjagtig den samme stilling skal gøres fri, når medarbejderen vender tilbage fra sabbatåret. Vi er overbevist om, at det vil medføre en betydelig svækkelse af mobiliteten på arbejdsmarkedet. Dertil kommer, at der er en lang række stillinger, som det vil være svært at genbesætte for perioder af 6-12 måneder. Det gælder f.eks. en række lederstillinger hos såvel det offentlige som i det private erhvervsliv, som forudsætter en vis oparbejdet ekspertise og kompetence.

Et andet aspekt, som forslagsstillerne efter vores mening heller ikke har taget højde for, er, at der i dag er en lang række områder, hvor den faglige udvikling sker så hurtigt, at det vil være forbundet med store vanskeligheder at vende tilbage til en given stilling efter et års fravær.

Endelig er det indlysende, at en lang række borgere aldrig vil kunne få glæde af en sådan ordning. Her tænker vi først og fremmest på selvstændige erhvervsdrivende og på landmænd.

Om man på områder, hvor gennemførelsen af en frivillig sabbatordning vil være relativt uproblematisk, vil tage ideen op, skal vi selvfølgelig på ingen måde blande os i. Vi er selvsagt ikke principielt imod sådanne ordninger, når blot det offentlige holdes ude af finansieringen, men vi finder det vigtigt, at folketinget respekterer, at der er en række ting, som arbejdsmarkedets parter både er bedre og nærmere til at finde løsninger på, end vi er herinde.

Tørnæs (V):

Vi er for så vidt ikke forbavsede over, at SF har genfremsat dette forslag. Jeg tror ej heller, at nogen vil være særlig overrasket over, at vi ikke støtter forslaget.

Det var bemærkelsesværdigt i dag at høre, at fru Jytte Andersen på socialdemokratiets vegne gav tilslutning til forslaget. Efter vor opfattelse er det et afgørende brud med, hvad man kan kalde gældende praksis, ja,

måske oven i købet gældende lov på et andet område, idet man jo skal være til rådighed for arbejdsmarkedet for at kunne få arbejdsledighedsdagpenge. Må vi fortolke det, fru Jytte Andersen her har sagt på det socialdemokratiske partis vegne, som om socialdemokratiet ikke længere mener, at man behøver at stå til rådighed for arbejdsmarkedet for at kunne få arbejdsledighedsunderstøttelse?

(Kort bemærkning).

Jytte Andersen (S):

Jeg sagde, hr. Tørnæs, at vi ville arbejde meget positivt med forslaget i udvalget. Afhængigt af, hvad vi får af svar fra arbejdsministeren, hvad vi får af reaktioner fra arbejdsmarkedets parter i denne sag, vil vi afgøre, hvor langt vi kan gå uden at bryde nogen af de principper, vi mener det er meget vigtigt at holde fast i, bl.a. dagpengesystemet som et forsikringsprincip, at når man ikke har sin løn, så får man en rimelig kompensation for det. Det skal hr. Tørnæs ikke være overrasket over mere, det vil jeg gerne tage fra ham. Vi har ikke brudt med nogen af de hellige principper, som vi mener er værdifulde at holde fast i.

(Kort bemærkning).

Tørnæs (V):

Jeg takker naturligvis for svaret. Det kunne være, at jeg skulle prøve på at formulere spørgsmålet lidt mere præcist: mener fru Jytte Andersen, at en ordning som den foreslåede sabbatordning vil kunne finansieres over arbejdsledighedsforsikringspengene, altså over arbejdsledigheds-kasserne?

(Kort bemærkning).

Jytte Andersen (S):

Jeg vil igen referere til min ordførertale, hvor jeg lagde megen vægt på, at løsningen af arbejdsledighedsproblemet først og fremmest er at skaffe arbejdspladser, øgede investeringer, øget produktion, forbedring af konkurrenceevnen og nedsat arbejdstid. Det er først og fremmest det, der er brug for i forhold til arbejdsledighedsproblemet. Men vi ser ikke noget til hinder for, at vi får diskuteret, om arbejdsledighedsdagpengene, uden at bryde nogen af de principper, som er vigtige at holde fast i, kan bruges på en mere rimelig og

[Jytte Andersen]

hensigtsmæssig måde. Det vil vi gerne under udvalgsarbejdet diskutere, vurdere og derefter tage stilling til.

(Kort bemærkning).

Tørnæs (V):

Jeg må fortolke svaret sådan, at også fru Jytte Andersen mener, at det er en ufravigelig betingelse, at man står til rådighed for arbejdsmarkedet for at kunne få arbejdsløshedsunderstøttelse.

Estrup (RV):

Der er jo tale om en uændret genfremsættelse af det forslag, som var til første behandling i maj sidste år, og jeg skal derfor indledningsvis minde om, at det radikale venstre dengang ikke fandt, at forslaget burde nyde fremme. Den opfattelse har vi fortsat. Jeg vil imidlertid godt give forslaget et par ord mere med på vejen, end hr. Bilgrav-Nielsen på mit partis vegne gjorde i maj måned.

Vi deler SFs og andres interesse for sabbatorordninger, men vi synes unægtelig ikke, at SF med dette forslag har haft nogen særlig heldig hånd. Forslagsstillerne anfører selv, at hovedformålet er at afhjælpe den store arbejdsløshed, men de midler, de anviser, forekommer helt utilstrækkelige.

Det er for det første frivillig adgang til et sabbatår for – ja, for hvem? I bemærkningerne står der »arbejderne«, i fremsættelsen »lønarbejdere«, men jeg går ud fra, at det er den særlige SF-jargon, og at det, man egentlig mener, er et sabbatår for de ansatte, således som der står i selve beslutningsforslagets tekst.

Som det andet middel foreslår man pligt for arbejdsgiveren til at genbesætte den stilling, som bliver ledig i forbindelse med sabbatorordningen. Men hvad forhindrer virksomhedsledelsen i at fyre en anden ansat, hvis den ikke ønsker flere i beskæftigelse? Og hvordan kan man med en frivillig ordning sikre, at der bliver et tilstrækkeligt antal sabbatstillinger ledige? Det ville unægtelig være interessant at vide, hvordan SF er nået frem til de 50.000 stillinger, som nævnes i fremsættelsen.

Med et forslag som dette kommer vi ikke sabbatorordninger et skridt nærmere, og det giver ikke nogen som helst garanti for en væsentlig reduktion af ledigheden. Det ene-

ste, det garanterer, er, at staten permanent – det vil jeg godt sige henvendt til fru Jytte Andersen – binder sig til en dagpengeudgift, uanset om vi har stor eller lille ledighed. Står de 50.000 stillinger til troende, drejer det sig om 5–6 mia kr.

Jeg tror, det er helt andre veje, man skal gå. Det kan godt være, at folketinget skal hjælpe arbejdsmarkedet på gød ved at fastlægge nogle rammer for sabbatorordninger, men det nærmere indhold må udformes gennem forhandlinger mellem parterne, og det bærende element må være de ansattes egen interesse i sådanne orlovsordninger. I så fald kan et sabbatår blive en naturlig del af et ansættelsesforhold og en varig ordning på arbejdsmarkedet. Det er samtidig den bedste garanti for, at det vil gavne beskæftigelsen.

Dohrmann (FP):

Jeg er glad for, at venstres ordfører, hr. Tørnæs, også blev overrasket over det, den socialdemokratiske ordfører sagde heroppefra. Vi må nemlig huske på, at for øjeblikket – det har faktisk fundet sted i temmelig lang tid – bliver der ført forhandlinger mellem regeringen og socialdemokratiet, og det er da glædeligt, hvis det, hr. Tørnæs sagde, må tolkes sådan, at man ikke derfra vil acceptere, at dette forslag lige pludselig bliver regeringens politik, således at vi præsenteres for en aftale i den retning.

Om selve forslaget vil jeg godt sige, at det igen er et udtryk for, at SF fuldstændig har opgivet at få flere folk i beskæftigelse. Man har givet op. Man anser beskæftigelsessituationen for at være permanent. Man står her og taler om kortere arbejdstid. Nu vil man sende nogle på ferie – sabbatorordning kalder man det så flot. Ja men for vores skyld må folk, lønmodtagere, holde lige så mange sabbatår, de vil – vel at mærke hvis de kan blive enige med deres arbejdsgiver, og hvis de selv betaler det. Det er sagen i en nøddeskal.

Små erhvervsdrivende bliver, som det blev nævnt heroppefra, ikke tilbudt nogen sabbatorordning. De kan få lov til at pikle fra morgen til aften. Nogle landmænd knokler 16 timer i døgnet, og deres koner arbejder mange gange 18 timer i døgnet. Der savner vi en kommentar fra de store kvindesagsforkæmpere. Dem glemmer man. De kan få lov til at betale det feriepat.

[Dohrmann]

Jeg kan ikke forstå, at man ikke, når man endelig er i gang, har udvidet forslaget, således at børnene eventuelt kunne få friplads i børnehaven i sabbatperioden. Så kunne man da rigtig slå sig løs og overlade problemerne til andre.

Nej, det er et dårligt forslag, og forhåbentlig bliver der aldrig vedtaget noget i den retning.

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

VS er positiv over for de tanker, der ligger i forslaget. Vi mener selvfølgelig, at det burde have været med fuld dækning af tabt arbejdsfortjeneste, betalt af arbejdsgiveren, som kompensation for den udbytning og den nedslidning, arbejdskraften bliver udsat for, samtidig med at man selvfølgelig skal bekæmpe den i det daglige. Men o.k., lad os så diskutere det i forbindelse med arbejdsløshedsundersøttelsens størrelse. Vi mener, at et sådant sabbatår kunne bruges positivt til eksempelvis at lave nærradioudsendelser, ligesom man kunne tage til udlandet eller tage til Nicaragua som en del af byggebrigaderne eller som fredsvagt.

Vi mener, at der er nogle uklarheder og upræcise formuleringer i forslaget. Det må udformes sådan, at det sikrer en given bemanning i virksomheden, for ellers er det jo rigtigt, at man bare kan fyre nogle af dem, der ikke er på sabbatår.

Egentlig mener vi også, at dette er en sag mellem arbejdsmarkedets parter, men til de konservatives ordfører vil jeg sige, at grænsen mellem, hvad der er lovgivningsstof, og hvad der er overenskomststof, er flydende, de overlapper mange gange hinanden. Eksempelvis har man en ferielov og en lov om efterløn og en lov om barselorlov, og de sikrer alle, også de svageste, nogle rettigheder. Det betyder ikke, at man ikke skal gøre det til overenskomstkampfelte og prøve på at få nogle bedre ting ind via overenskomsterne.

Kofod-Svendsen (KrF):

Den ene gang efter den anden har jeg hørt, at arbejdsmarkedets parter suverænitæt er det virkelig altafgørende at respektere. Netop med de bemærkninger i baghovedet – de er blevet gentaget fra denne talerstol i dag af fru Lilli Gyldenkilde – overraskes jeg

over, at SF så direkte og utvetydigt vil til at blande sig i arbejdsmarkedets forhold.

Selve sagen, en frivillig sabbatordning, synes jeg da er positiv, og det er naturligt, at arbejdsmarkedets parter behandler denne sag i lighed med en lang række andre sager.

Når jeg kigger lidt på substansen, så må jeg nok sige, at jeg synes ikke, SF har været verdensmestre i elegance med hensyn til at udforme dette forslag, og jeg kunne da godt have lyst til at stille et spørgsmål, nemlig hvordan man i sin uransagelige visdom er kommet frem til, at dette forslag vil kunne sætte 50.000 mennesker i arbejde. Ud fra hvilke forudsætninger og ud fra hvilke beregningsmetoder har man fundet ud af dette? Det synes jeg det kunne være interessant at høre.

Ellers er min konklusion, at dette er noget, som hører under arbejdsmarkedets parter.

Tommy Dinesen (SF):

Jeg skal sige tak for de positive ord, der er sagt om forslaget, og jeg vil godt prøve på at besvare nogle af de spørgsmål, der er blevet rejst.

Når vi har fundet frem til, at det er 50.000, der sættes i arbejde – det er da meget muligt, at det er 40.000, det kan da også godt ske, at det er 60.000 – så er det, fordi vi har haft nogle økonomer i partiet til at sidde og kigge på det, og det står i SFs investeringsprogram. Det er dér, det ligger.

Der blev af venstres ordfører bl.a. sagt noget om, hvorvidt dette betød, at socialdemokratiet gik bort fra, at man skulle stå til rådighed for arbejdsmarkedet, hvis det gik ind for sabbatordningen. Det fatter jeg simpelt hen ikke er noget stort problem. Der er 350.000, der er arbejdsløse, og jeg kan ikke se, at det, at der sker en udskiftning af disse mennesker, vil betyde noget som helst. Det er nok for at komme uden om det, der ligger i forslaget. Jeg tror ikke, at vi ville have fremsat dette forslag, selv om det er et arbejdsmarkedsforslag, hvis der var fuld beskæftigelse i dette land, men det vil denne regering ikke være med til at sørge for. Den tror, der sker noget, men det gør der jo ikke.

Det er fantastisk, at man ikke kan se, at der ligger nogle arbejdspladser her, og at det ikke koster samfundet noget, at man giver folk en mulighed for at prøve noget andet.

[Tommy Dinesen]

Der er nogle, der har været på arbejdsmarkedet i mange år, der har en drøm om at prøve noget andet, og det ville de altså få mulighed for, hvis dette forslag blev vedtaget. Men det gør det i hvert fald ikke med de borgerlige stemmer, kan jeg forstå. Jeg kan forstå, at de radikale heller ikke var særlig interesserede i forslaget. Det fatter jeg ærlig talt ikke, for de radikale har da nogle fornuftige tanker en gang imellem. Men det er måske på baggrund af, at de er sammen med de borgerlige i det her.

Det er også mærkeligt at høre nogle henvise til, at de har hørt en debat her for lidt siden, hvor fru Lilli Gyldenkilde sagde, at folketingset ikke skal gå ind, hvis det er arbejdsmarkedsforhold, det drejer sig om. Fru Lilli Gyldenkilde sagde helt præcist, at når det drejer sig om afspadsering af overarbejde – hvis vi laver et lovforslag herom fra SFs side – så er det en anden ting, lige så vel som dette er det. Vi mener, det er tåbeligt, at vi ikke giver nogle mennesker nogle muligheder. Sådan noget som afspadsering af overtid er der mange arbejdspladser i, og det er noget, vi godt vil hjælpe arbejdsmarkedets parter med, hvis ikke de selv kan finde ud af det.

Fra de konservatives side blev det sagt, at det ville være svært for ledere, hvis de gik ud, for hvor skulle man få en anden leder fra? Ja, men det er ikke noget problem. De eneste, der har det problem, er nok lederne selv. Jeg tror nemlig, at lederne ville blive meget, meget bange, for mange ville finde ud af, at et firma godt kunne køre, uden at de var der. Man ser det her i folketingset. Her har vi valg en gang imellem, hvor der ryger ret så mange ud, og det synes jeg er udmærket. Jeg synes, det var endnu bedre, hvis der blev flere yngre medlemmer, også hvis de var SFere.

Arbejdsdirektoratet har udsendt en pjece i dag, hvor der står, at der i de første kvartaler af 1983 var 10.800 flere på jobtilbud, altså langtidsledige. Hvad vil man gøre ved dem? Ikke noget. Jeg har også hørt debatten i dag. Der sker ikke noget. Man håber på, at der sker noget inden for det private, men det gør der nok ikke.

De forskellige ordførere skulle prøve at tage en sabbatordning op som et emne på et eller andet møde. Så ville de finde, at der var en fantastisk interesse hos forskellige folk for dette forslag. I søndags var jeg til et møde i

HK i Vestsjælland, hvor alle sammen gik ind for det.

Jeg fatter altså ikke, at man ikke kan gå ind for forslaget, når det ikke koster nogen penge. Men det må man selv finde ud af fra borgerlig side.

Jeg synes, det er forbavsende, at der, selv om vi stillede nogle forslag til belysning af disse problemer allerede den 26. maj 1983, ikke er kommet nogen svar endnu. Men det kan vel nås ved denne genfremsættelse.

(Kort bemærkning).

Estrup (RV):

Hr. Tommy Dinesen var så venlig at sige, at det radikale venstre ind imellem havde fornuftige tanker. Jeg synes ikke, at det har præget hr. Tommy Dinesens måde at lytte på til den debat, der nu har været.

Jeg anførte på mit partis vegne en række indvendinger imod forslaget. De blev ikke kommenteret. Det eneste, jeg forstod af kommentaren, var, at de 50.000 pladser stod i SFs investeringsprogram, og derfor stod det til troende. Det tror jeg ikke er den rigtige måde at hjælpe sabbatordninger i gang på. Hvis man derimod tænker på konstruktive ordninger i samarbejde med arbejdsmarkedets parter, hvor folketingset hjælper til, så kan vi begynde at snakke om det.

(Kort bemærkning).

Dohrmann (FP):

Jeg ved ikke, hvilke deltagere der kommer til hr. Tommy Dinesens møder. Der er et og andet, der kan tyde på, at de ikke har ret meget indblik i de ting, der foregår omkring dem.

Vi har ca. 400.000 momsregistrerede virksomheder her i landet. Hvis hr. Tommy Dinesen og hans parti ville medvirke til at skabe lidt bedre vilkår for de virksomheder, så er det ikke helt utænkeligt, at de momsregistrerede virksomheder i gennemsnit ville ansætte én person. Gjorde de det, kunne vi skabe så gode forhold, at vi lige pludselig stod og manglede arbejdskraft igen.

Det er for dårligt, at man har denne opgivende holdning og siger: nu skal vi bevilge hinanden mere ferie, lidt mere frihed, og holde nogle væk fra arbejdsmarkedet og i den dur. Det er en selvopgivende holdning, og

[Dohrmann]

det er for dårligt, at politiske partier kan have den. De burde være klogere.

Hvis forslaget nu er så godt, som hr. Tommy Dinesen her står og fremhæver, og man kan sætte ca. 50.000 flere i arbejde, hvis hr. Tommy Dinesen og hans parti virkelig har den overbevisning, ja men hvorfor nøjes man så med en sabbat hvert 7. år? Hvorfor tager man så ikke hvert andet år? Det må da være det ideelle. Tør man ikke, eller hvad er der galt?

Tommy Dinesen (SF):

Jeg vil da godt være med til at give hr. Dohrmann sabbat hvert andet år. Det kunne han godt trænge til, synes jeg.

Det drejer sig om, at man putter blå i øjnene på folk. Hvis denne regering og dette folketing ikke sørger for, at der sker noget med hensyn til nedsat arbejdstid og de andre ting, der har været nævnt i dag, så er jeg overbevist om, at vi om nogle år – år 1990 har Magnus Demsitz, der er miljøkonsulent, sagt i SFs folketingsgruppe – har godt og vel 700.000 arbejdsløse. Det vil man ikke være med til at gøre noget ved fra borgerligt hold. Sådan må jeg opfatte det.

Man spørger fra radikal side, om det nu er 50.000. Jeg sagde også, at det godt kan ske, at det er 40.000. Det kan godt ske, at det er 60.000. Det kan også godt ske, at det er 25.000. Det er jeg komplet ligeglad med, bare der kommer nogle flere i arbejde. Det er det, det drejer sig om. Det er ikke nok at snakke om det og lade være med at gøre noget.

Vi kommer med et forslag, som er et tilbud til nogle mennesker. Det er meget muligt, at der er nogle, der ikke vil bruge det i starten. Det er svært at sige, hvor mange der vil bruge det i starten. Jeg tror, at mange af dem, der vil bruge det, er folk, der er 40 år og opefter. Det er dér, jeg har mærket interessen er størst. Der har man bedre råd til det, fordi børnene er begyndt at klare sig selv og den slags ting. Det er sådan nogle

ting, der ligger i det.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling

vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:

Første næstformand (Knud Østergaard):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Indfødsretsudvalget har afgivet betænkning over:

Forslag til lov om indfødsrets meddelelse. (Lovforslag nr. L 28).

Eksemplarer er omdelt.

Forsvarsudvalget har afgivet betænkning over:

Forslag til lov om ophævelse af lov om talsmænd og klageadgang for menige af det militære personel. (Lovforslag nr. L 30).

Eksemplarer vil blive omdelt.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, fredag den 17. februar 1984, kl. 10.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den i salen opslåede dagsorden.

Mødet hævet kl. 15.00